

LÄRARHANDLEDNING

"Musse & Helium Andra Serien Del 4: Den Låsta Portalen"

Författare: Camilla Brinck

Illustratörer: Srikanth Thi Ilenkery och Olga Antonenko

En handledning av: Malin Wedsberg

Rekomenderas: från Förskola upp till Årskurs 3

ALLA KAPITELBÖCKER

FÖRSTA SERIEN

- Del 1: *Myseriet med Hålet i Väggen*
- Del 2: *Jakten på Guldosten*
- Del 3: *Äventyret i Lindrizia*
- Del 4: *I Duvjägarnas Klor*
- Del 5: *Den sista Kampen*

ANDRA SERIEN

- Del 1: *Den Hemlighetsfulla Världen*
- Del 2: *En Oväntad Vändning*
- Del 3: *Uppdrag på Djupt Vatten*
- Del 4: *Den Låsta Portalen*

Musse & Helium

LÄRARHANDLEDNING DEL 4: DEN LÅSTA PORTALEN

CAMILLA BRINCK

FRÅN CAMILLA

Jag har en dröm om att skapa en lite bättre värld. En värld där vi människor bryr oss mer om varandra. En värld där vi värdesätter egenskaper och handlingar som hjälpsamhet, respekt, godhet, generositet, mod, uppskattning, förståelse för varandra och civillurage. Civillurage kanske låter som ett krångligt ord, men det handlar om att våga stå upp för det man tror på, och att stå upp för andra – som att säga ifrån när någon blir mobbad. För mig är detta grundstenar hos en god människa.

Om vi anstränger oss för att vara goda varje dag, kommer vår värld att bli en bli bättre, vackrare och mer kärleksfull plats att leva på.

Det fina är att du och jag kan vara med och påverka, genom att själva försöka vara den bästa människan vi kan vara. Det betyder inte att du ska slå knut på dig själv för att göra andra lyckliga och glömma bort dig själv. Utan när du mår bra, då kan du också hjälpa andra.

Men ibland när man mår dåligt, så kan det faktiskt kännas skönt släppa fokuset på sitt eget problem för ett tag och vara ett stöd för någon annan. Hjälper du någon så får du kärlek och styrka tillbaka.

Musse och Helium jobbar dagligen med att försöka vara så goda möss som de bara kan. Ibland går det bra och ibland mindre bra, precis som för oss alla. Det handlar inte om att vara perfekt, det handlar om att göra så gott man kan.

Så nu till en hemlighet. Den här boken innehåller många hemliga och bra budskap, där du som läser kommer att få tänka efter vad du tycker är rätt och fel, känna efter vad du känner och hur du skulle ha agerat i olika situationer. Du kommer alltså inte bara dras med in i en magisk och spännande sagovärld – du kommer samtidigt få lära dig saker utan att du ens tänker på det, som självkänsla, mod, hjälpsamhet, kreativitet och att lita på sin magkänsla – för att bara nämna några saker.

Musse och Helium vill dig allt väl och delar mer än gärna med sig av sina misstag och tankar för att du ska kunna lära dig av dem. En av de viktigaste sakerna som de har lärt sig och önskar att du ska ta med dig är: Om du mår dåligt över något, prata med någon om det. Det känns alltid bättre då, och det finns hjälp att få. Tillsammans är vi starka och du är fantastisk. Kom alltid ihåg det!

/ Camilla Brinck

Camilla Brinck

INTRODUKTION

Den här handledningen innehåller övningar som ska hjälpa dig att få dina elever att utveckla sin **läsförståelse**, och därmed sin **läslust**, genom att arbeta med ordförståelse, träna på att använda **läsförståelsestrategier** och att göra **textkopplingar**. Här finns också bild- och skrivuppgifter, matte- och NO-övningar med anknytning till berättelsen.

Ord- och läsförståelseuppgifter hittar du på sidorna 9-28.

Temat i berättelsen är inte bara spännande äventyr och mystik utan också: *vänskap, samarbete och hjälpsambet, intuition, empati och att våga gå sin egen väg och göra det man tror på.* Det gör att historien om de små mössen passar utmärkt att ha som grund och utgångspunkt i **värdegrundsarbete**.

Övningar och uppgifter kring värdegrundsarbete börjar på sida 29-35.

ÅTERBLICK

Börja med att repetera vad som hände i de tidigare böckerna ”*Mysteriet med hålen i väggen*”, ”*Jakten på Guldosten*”, ”*Äventyret i Lindrizia*”, ”*I Duvjägarnas klor*”, ”*Den Sista Kampen*”, ”*Den Hemlighetsfulla Världen*”, ”*En Oväntad Vändning*” och ”*Uppdrag på Djupt Vatten*”.

Musse och Helium är två små syskonmöss som bor hemma hos människan Camilla. En dag hittade mössen ett hål i väggen, det ledde dem till Djurriket. Där fick Musse och Helium veta att de egentligen är prins och prinsessa och deras föräldrar är de mystiskt försvunna kungen och drottningen. Musses och Heliums uppdrag var att rädda invånarna i Djurriket från de onda Duvjägarna. För att lyckas med det måste de hitta Guldosten.

Sökandet efter Musses och Heliums föräldrar har fortsatt och har tagit de små mössen vidare till nya världar. I **DEN LÅSTA PORTALEN** är Musse och Helium och är på väg till Spegellandet för att leta efter sina föräldrar. När vi sist lämnade de små mössen skulle de, tillsammans med Den Levande Kartan, gå ombord på Spindlagus kusliga farkost som ska ta dem tillbaka till Människovärlden. För dit måste de först, där finns portalen till Spegellandet. Kommer Musse, Helium och Den Levande Kartan att hitta portalen? Det är nämligen livsviktigt, för Musse och Helium har ännu ett uppdrag att utföra – de ska rädda hela universum från att gå under.

BILDSPEL

Ladda ner bildspelet med alla bilder i PDF-format till högläsning av boken eller till ljudboken - www.musseochhelium.se/for-pedagoger/

BOKEN & LJUDBOKEN – TVÅ OLIKA UPPLEVELSER

Är två helt olika upplevelser.

Handledningen är framtagen för boken *”Den Låsta Portalen”*. Men det finns också en unik ljudboksserie att arbeta med.

LJUDBOKEN

Ljudboken *”Musse & Helium Del 4: Den Låsta Portalen”* finns som ljudbok inläst av Morgan Alling. Ljudboken breddar möjligheterna att arbeta med Musse och Helium på en mängd olika sätt, t.ex:

- Börja med att lyssna på ljudboken. Eleverna får själva fantisera kring hur alla figurer och miljöer ser ut. Visualisera – måla, rita, skapa och berätta för varandra hur era inre bilder gestaltar sig. Diskutera vad spännande det är att man ser olika bilder, hur man tolkar röster och berättelser. Sedan blir det intressant att titta på bilderna i boken och jämföra dem med elevernas versioner, här kommer ytterligare en tolkning: illustratörens.

- Lyssna på ljudboken samtidigt som ni tittar på bilderna i den tryckta boken, alternativt bildspelet, se nedan.

- Börja med att läsa boken. Ta det sedan ytterligare ett steg och låt ljudboken vara grunden till en dramatisering där eleverna får skriva ner replikerna och sedan turas om att spela de olika rollerna. Hur låter de små mössen när eleverna tolkar dem? Kom ihåg – inget är rätt eller fel. Lägg till egna ljudeffekter.

Lyssna och läs på Musse och Heliums första äventyr!

I den första serien om Musse & Helium finns det två olika ljudboksversioner:

1. Morgan Alling som på ett fenomenalt sätt läst in alla fem kapitelböcker.
2. En dramatiserad och dialogdriven ljudsaga, med 20 olika karaktärer/röster, filmmusik och ljudeffekter. Berättelsen om deras jakt på guldosten är sig lik i de båda versionerna, men många detaljer skiljer sig åt mellan ljudsagan och Morgan Allings inläsningar.

LÄSFÖRSTÅELSE

Exempel på läsförståelsestrategier kan vara att förutspå handlingen, utreda nya ord och uttryck, ställa frågor till texten, klargöra otydligheter och sammanfatta textinnehåll. Men kom ihåg, det är textens innehåll som är det viktiga, inte själva strategin. Fokus ska ligga på textens innehåll.

Textkopplingar är också ett utvecklande arbetssätt för att göra texten tydlig för eleverna. Under läsningen stannar man upp och jämför texten med andra liknande texter – *text till text-koppling*, jämför texten med egna erfarenheter – *text till mig själv-koppling*, jämför texten med världen utanför – *text till världen-koppling*.

Det är du som pedagog som introducerar och modellerar. Ett exempel på att modellera kan vara att ”tänka högt”, att berätta för eleverna hur du tänker och känner när ni läser en text. Lärare och klass har en dialog om textens innehåll. Textsamtalen ska vara strukturerade och tydliga, alla ska kunna delta på sin nivå.

Läs högt och läs i par, diskutera och reflektera tillsammans! Vikten av gemensam läsning och högläsning kan inte nog betonas. Genom de gemensamma läsoplevelsorna får eleverna verktyg som de sedan kan använda i det egna läsandet.

Alla övningar i handledningen delas in i vad man kan göra före läsningen, under läsningen och efter läsningen. Läsförståelsefrågorna är indelade i:

På raderna – svaret står i texten.

Mellan raderna – här handlar det om att kunna dra egna slutsatser och läsa ”mellan raderna”.

Bortom raderna – här tänker man själv vidare och reflekterar över texten.

Läsförståelseövningar hittar du under varje kapitel.

FÖRE LÄSNINGEN

- Titta tillsammans på bokens omslag. Titta på bilden, läs titeln. Vad tror ni boken kommer att handla om? Be eleverna att motivera sina svar, t.ex. genom att du modellerar och motiverar varför du tycker och tror så eller så eller fråga ”Varför tror du det?” och ”Hur tänker du nu?”.
- På omslaget står det Camilla Brinck. Varför står det namnet här? Vem är hon?
- Repetera (eller sammanfatta om ni inte läst tidigare böcker) vad som hänt innan Musse, Helium och Den Levande Kartan stiger på farkosten som ska ta dem till Människovärlden och portalen som ska leda dem till Spegellandet. (se ovan).
- Förbered läsningen inför varje kapitel genom att gå igenom svåra ord och uttryck – se nedan under respektive titel. Men tänk också på att vissa ord förklaras bäst i sitt sammanhang och kan vara bättre att ta upp UNDER läsningen.

UNDER LÄSNINGEN

Gör textkopplingar. Vid högläsning, stanna upp vid lämpliga tillfällen och gör kopplingar till:

- *Andra texter*: Påminner det här om något annat vi läst? Berättelser med djur som kan prata (Djungelboken), djur och människor som är kompisar, sagor där figurerna besöker andra världar (Narnia).
- *Elevernas egna erfarenheter*: Vad känner vi igen från t.ex. miljör som hemmet, gården, kompisar. T.ex. problematiken med katten Sigge – om han bara får vara med och leka, blir han snällare då? Har eleverna erfarenhet av att de velat göra saker men inte vågat?
- *Världen utanför*: Vad får berättelsen oss att tänka på om världen utanför? T.ex. Någon/något man är rädd för. Världar/miljöer vi inte känner till.

Läser barnen självständigt, arbeta på samma sätt och diskutera t.ex. efter varje kapitel eller ett stycke i kapitlet som du förutbestämt.

- Be eleverna stanna upp i sin läsning, om det är något de inte förstår, och fråga dig eller en kompis.
- Be eleverna ringa in (alternativt skriva dem eller räcka upp handen för att fråga) ord som är svåra att läsa eller förstå och diskutera dem allt eftersom.
- Be eleverna pröva att läsa om en mening eller ett stycke de inte förstod.

EFTER LÄSNINGEN

- Låt eleverna svara på läsförståelsefrågorna, se nedan. Låt eleverna formulera egna frågor. **Diskutera** frågor och svar tillsammans. Många av de öppna frågorna har inga givna svar utan finns där för att väcka tankar och göra reflektioner ihop i klassen och leder också till fortsatta diskussioner. Vid de frågor som passar extra bra att samtala kring och diskutera finns en **röd textrad**. Använd er gärna av EPA-metoden, se nedan.
- Låt eleverna sammanfatta texten. Prata tillsammans om hur den började, vad som hände sedan och hur den slutade. Detta kan gälla ett enskilt kapitel, men även hela boken när ni läst klart.

EPA-METODEN

EPA, som står för Enskilt, Par och Alla, och är en bra metod att arbeta med i alla ämnen. Syftet är att stärka kommunikationen mellan eleverna och aktivera deras tänkande. Metoden ökar barnens självförtroende och visar att allas röst och åsikter har betydelse.

Som steg ett får eleverna tänka enskilt och själva formulera sig (skriftligt, i bild eller vad som passar det aktuella ämnet eller den aktuella frågan), därefter arbetar de i par för att träna sig i att föra en dialog och argumentera. Till sist diskuterar alla i helklass.

Använd er gärna av EPA när ni arbetar med läsförståelsefrågorna till ”Den Låsta Portalen”.

FÖRSLAG PÅ LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

(i respektive kapitel)

DEN SKRÄMMANDE FÄRDEN

- Vad är Flakongen för något? (på raderna)
- Varför måste Musse och Helium hitta Flakongen? (på raderna)
- Varför vill Musse och Helium till Spegellandet? (på raderna)
- Sigge vill inte att Musse och Helium ska se att han gråter när de säger hej då. Varför vill han inte det? (mellan raderna)
- Finns det tillfällen när man inte vill visa att man gråter? Varför vill man i så fall inte visadet? (bortom raderna)

Diskutera tillsammans

- När Musse irriterar sig på Den Levande Kartan som retas, säger Helium till honom att inte bry sig om det, att Musse inte ska tillåta det utan själv ta kontroll över sina tankar och bestämma över sina känslor. Vad menar Helium egentligen? Kan man bestämma över sina känslor? (mellan och bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Var någonstans är Musse och Helium när de tror att de hamnat i en jätte-discokula? (på raderna) Vad tycker Helium om att de befinner sig där? (mellan raderna)

Svåra ord och uttryck: minst sagt, olycksbådande, reta gallfeber, lättare sagt än gjort, betryggande, förundrad

RYMDDRAKEN OCH DEN SVARTA ORMEN

- Helium tycker det är så vackert i rymden, men hon kan inte ta några fysiska kort på den. Vad menas med ”fysiska kort”? (bortom raderna)
- Varför kan hon inte ta några fysiska kort? (mellan raderna)
- Vad är det Musse ser, när han tror att det är en rymddrake? (på raderna)
- Hur gör Musses och Helium en ”är-det-här-en-drömtest”? Och varför gör de testet? (på raderna)
- Om du såg ett stjärnfall och fick önska dig något, vad skulle det vara? (bortom raderna)
- Varför säger Musse till Helium att han inte ska ta ut hemskheter i förväg? (på raderna)
- Har du varit med om att du oroat dig för att något hemskt ska hända, och så händer det inte? Berätta! Och varför är det onödigt att oro sig för saker innan de har hänt? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Helium tittar på Musse med en blick som betyder ”nu håller du tyst”.
- Hur kan man se och veta vad en blick betyder? (bortom raderna)
- Musse ”biter sig i tungan” för att inte säga något dumt till ormen. Vad menas med det? (mellan raderna)
- Vad kan det vara som den svarta ormen varnar Musse och Helium för? (mellan/bortom raderna)
- Tror du Musse och Helium kommit till Människovärlden? Var kan de annars ha hamnat? (mellan/bortom raderna)

Svåra ord och uttryck: otillgänglig, ljuvligare, snappat upp, öronbedövande, förmedla, landgången, siluett, som om tiden hade stannat, osammanhängande

FAKTA OM STJÄRNFALL

- Det som ser ut som att en stjärna faller är egentligen en meteor.
- En meteor är grus eller sten från rymden som brinner upp i luften och då ser ut som lysande streck på himlen.

EN CHOCKERANDE ÖVERRASKNING

- Hur kan den lilla ekorren veta att en storm är på väg? (på raderna)
- Nu förstår Musse och Helium att den svarta ormen är en vän som ville varna dem. Har du varit med om att du först trott att någon var elak eller dum och sedan ändrat dig? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Varför är det viktigt att inte döma någon på förhand? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Musse och Helium känner lukten av sin pappa, trots att han inte är nära dem. Hur kommer det sig? (på raderna)
- Musse och Helium tycker att deras pappas lukt är god och trygg. Fundera över om du har känt att olika människor har olika dofter och vad dofterna väcker för känslor. (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Varför heter det här kapitlet En chockerande överraskning? (mellan raderna)

Svåra ord och uttryck: kastat en snabb blick, skabbig, pyspunka, bröstat upp sig, harmlöst, faktum är, stryka med, vakade

UTGÅ IFRÅN DITT HJÄRTA

- Vad heter landet som Regulus kommer ifrån? (på raderna)
- Regulus menar att en del tycker att vissa varelser är mer värda än andra. Att människor och djur delas in i olika statusgrupper. Vad menar han med det? (mellan raderna)
- Helium tycker att man istället för att döma någon efter status, ska man följa sitt hjärta. Vad menar hon med det? (mellan raderna) **Diskutera tillsammans**
- Regulus säger att barnen är universums framtid. Vad menar han med det? (på raderna)
- Varför följde inte Regulus med Musses och Heliums föräldrar till Spegellandet? (på raderna)
- Hur har Regulus känt att det är ett oväder på gång? (på raderna)
- Titta på bilden på sidan 48. Kan man se att både Musse, Helium och Regulus är gnagare? Hur då? (bortom raderna)

Svåra ord och uttryck: status/statusgrupper, konversationen, exalterat, överglänste, bokstavligen, tyda

FAKTA OM GNAGARE

- Gnagare är ett annat namn för möss och råttor.
- Råttor är väldigt smarta djur som är duktiga på att samarbeta.
- De har ett bra luktsinne, men ser dåligt. Råttor trivs i avlopp och på soptippar.
- De äter det mesta, och tycker att sopor är mums. De kan ta sig genom pyttesmå hål och de är bra på att hoppa högt och långt.

SAKER OCH TING BLIR INTE ALLTID SOM MAN TÄNKT SIG

- Regulus skyddade en gång en liten mask från De Onda Andarna, vid ett annat tillfälle fick han själv hjälp av Musse och Heliums föräldrar. ”Den energi man sänder ut får man tillbaka” säger Regulus. Vad menar han med det? (mellan raderna)
- Vilka djur är det som först av alla kan känna att ett oväder är på väg och flyr från det? (på raderna)
- Regulus visar Musse och Helium portalen som deras mamma och pappa använde när de tog sig in i Spegellandet. Vad är det för något? (på raderna)
- Musse, Helium och Den Levande Kartan vågar inte lita på om Regulus är en vän eller om han är en fiende. Varför? (på/mellan raderna)
- Det här kapitlet heter Saker och ting blir inte alltid som man tänkt sig. Vad är det som inte som inte blivit som Musse och Helium tänkt sig? (mellan raderna)

*I det här kapitlet ger Den Levande Kartan några stödord till Musse och Helium.
Här kan det passa bra att låta eleverna träna på att återberätta en text med hjälp av stödord.
Se s.33-34 i handledningen: **Stödord**.*

Svåra ord och uttryck: fascinerat, snopet, undgå, märkbart

MOLNJÄTTARNAS DUNDRANDE KRAFT

- Dronta räddar först Den Levande Kartan från att blåsa iväg i stormen, vid ett senare tillfälle räddar hon Musse, Helium, Den Levande Kartan, Regulus och en liten kanin från att drunkna. Hur gör hon? (på raderna)
- Vad är det för stora bollar som faller ner från himlen i stormen? (på raderna)
- Har du varit med om att det haglat någon gång? Har du varit med om något annat oväder? Berätta! (bortom raderna)
- Hur hjälper kartan Musse och Helium att hitta fram till Grävlingstrytet? (på raderna)

Svåra ord och uttryck: överrösta, i hela fridens namn, reling

GNAG, GNAG!

- Titta på bilden på s. 79 och berätta om vilka djur du ser och vad de gör.
- Vad betyder "gnag, gnag" på grävlingarnas språk? (på raderna)
- Hur visste Fru Grävling att Musse och Helium var på väg till henne? (på raderna)
- Varför är det så bra att Den Levande Kartan kan kommunicera med sina tankar? Hur använder han den förmågan i den här berättelsen? (mellan raderna)
- Hur förstår Fru Grävling att Musse och Helium är ute på ett stort och viktigt uppdrag? (på raderna)
- Varför förstår Musse och Helium direkt att det är Flakongen de ska leta efter, när Fru Grävling säger att de ska åka till Jaisagora? (mellan raderna)

Svåra ord och uttryck: genuint, grytet, fruktat, skeptiskt, trubbel

TÅGET FRÅN INGENSTANS

- Hur skiljer sig Tåget från ingenstans från andra tåg? (på raderna)
- När Musse förstår att de ska hoppa på tåget i farten känner han hur "nervositeten sprider sig i hans kropp". Hur känns det? Har du varit så nervös någon gång? Berätta! (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Varför ser Helium så mycket fram emot att åka till Jaisagora, så mycket att hon bubblar av lycka? (på raderna)
- Varför skojar Musse om han hoppas det inte är höst i skogen där det ska falla fyra löv? (mellan raderna)
- Hur kommer det sig att Musse och Helium blir ännu nervösare när de märker att Den Levande Kartan är nervös? (mellan raderna)
- Vad händer om Musse och Helium inte hittar portalen innan fyra löv har fallit? (mellan raderna)
- Fru Grävling peppar Musse och Helium och säger att de inte ska veta eller tänka för mycket, det räcker med att bra tro. Vad menar hon med det? (mellan raderna) Tycker du att det stämmer? Kan det vara extra viktigt ibland när man är osäker, att verkligen tro? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**

Svåra ord och uttryck: skrattar bäst som skrattar sist, skygga, inspekterade, drog på munnen, uppenbarade sig

JAISAGORA

- Hur förstår Musse och Helium att de är framme i Jaisagora? (på raderna)
- Varför kan Borrdorf vilja påverka Den Levande Kartans minne? (mellan raderna)
- Vad är det protectorkulan vill berätta när den börjar röra sig och låta i Heliums ryggsäck? (på raderna)
- Vem eller vad är det som kallat på de tre elefanterna? (på raderna)
- Elefanterna har kommit till Musses och Heliums hjälp och ska fylla dem med tro, hopp och kärlek så att de ska tro på sig själva. Varför tror inte Musse och Helium på sig själva längre? (på raderna) Hur får elefanterna mössen att tro på sig själva? (på raderna)
- Har du haft den där känslan någon gång, att du inte trott på dig själv?
- Vad gjorde du då? Hur kan man hjälpa någon som inte tror på sig själv? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**

Svåra ord och uttryck: tar det säkra för det osäkra, exalterat, till slut brast det för henne, smärtade mest av allt

DEN GRÅTANDE FLICKAN

- Varför kallas berget den gråtande flickan? (på raderna)
- När Musse hoppas att Flakongen ska finnas i närheten av berget, säger han det till elefanterna med ”förväntan i rösten”. Hur låter man då? När kan man känna förväntan? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Musse och Helium tycker att den gråtande flickan är både vacker och sorglig att titta på. Varför tycker de det? (mellan raderna)
- Titta på bilden på sidan 117. Vilka djur och märkliga varelser ser du?
- Helium tror inte att den gråtande flickan mår dåligt längre. Varför tror hon inte det? (på raderna)
- Musse vill inte dyka ner i sjön och leta efter Flakongen. Han skyller på att han hatar att få vatten i ögonen. Vad tror du är den verkliga orsaken? (mellan raderna)
- Hur löser det sig till slut så att Musse och Helium kan ta sig ner till sjöns botten? (på raderna)
- Vad har Musse och Helium, som gör att de har större chans att hitta Flakongen, än andra som försökt? (på raderna)

Svåra ord och uttryck: håller sig på sin kant, en ära, uppgivet, fåfång

VATTENSPÖKET

- Hur kommer det sig att ingen hittills har lyckats hitta Flakongen, tror Musse? (på raderna)
- När Musse blir stressad hyperventilerar han. Vad menas med det? Och hur gör Musse för att må bättre? (på raderna)
- Har du varit så stressad någon gång att det kändes som om du inte kunde andas? Vad gjorde du då? Vad bör man göra? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Varför är det inte bra att ta viktiga beslut när man är stressad? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Titta på bilden på sidan 128. Ser spöket farligt eller snällt ut? Hur kan du se det?
- Hur vet Helium att vattenspöken inte är farliga? (på raderna)
- Vad är ett dilemma? Hur skulle du valt om du ställts inför valet att antingen leva som en kung eller drottning i ett överflöd av lyx, utan att kunna dela det med någon annan eller att leva i fattigdom, men omgiven av familj och vänner? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Vad känner Musse när han äntligen får tag i Flakongen? (på raderna)

Efter att ha läst det här kapitlet kan det passa bra att diskutera och arbeta med dilemmafrågor. Gå gärna igenom frågorna gemensamt, alternativt i par, och diskutera sedan tillsammans. Se s.35 i handledningen: Dilemmafrågor

Svåra ord och uttryck: hyperventilerade, säga vad han hade på hjärtat, agera, griplon

DET LEVANDE DRAKÖGAT

- Det här kapitlet heter Det levande drakögat. Vad är det för något? (på raderna)
- Varför är det just Musse och Helium som fått i uppdrag att rädda universum? (på raderna)
- För att få styrka att klara av det svåra uppdraget tänker Musse på det de redan fixat, saker som först verkade helt omöjliga. Det ger honom kraft. Hur kommer det sig? (mellan/bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Varför vill inte Den Levande Kartan prata om Den Blå Kristallen? (mellan raderna)
- Varför gråter Musse och Helium i slutet av det här kapitlet? (på raderna)

Svåra ord och uttryck: hög tid, hätska ton, sakta rann hoppet ur

TRO, HOPP OCH KÄRLEK

- Hur löser Musse och Helium gåtan med lösenordet? Vad är lösenordet? (på raderna)
- Varför tror Musse att Tro, Hopp och Kärlek känner Sigge? (mellan raderna)
- Varför kom Tro, Hopp och Kärlek till Musse, Helium och Den Levande Kartan den här gången? (på raderna)
- Musse säger till elefanterna att han tappat hoppet igen. Varför har han det? (mellan raderna)
- Hur fyller elefanterna Musse och Helium med tro, hopp och kärlek? (på/mellan raderna)

Svåra ord och uttryck: goda skäl

MOT DRAKARNAS RIKE

- Vad betyder det att protectorkulan ändrar färg till mörkgrå? (på raderna)
- Vad tror Helium kan ha hänt som fått Borrdorfs ondska att växa? (på raderna).
- När Helium oroar sig känns det som om det knyter sig i hennes mage. Känner du igen den känslan? När kan man känna så, förutom vid oro? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- När Musse och Helium såg ett stjärnfall fick de önska sig något. Varför tycker Helium att Musses önskan är väldigt konstig? (på raderna).
- Om du fick en enda önskan, vad skulle det vara? (bortom raderna)

Svåra ord och uttryck: magnifika, inte hade hjärta att fortsätta

EN MAMMAS LÄNGTAN

- Svaret på Musse gåta ”Vad heter mössens motorcykel?” är ostbåge.
- Hur förklarar Musse det svaret? (på raderna)
- Hur förstår Musse och Helium att det är Den Blå Kristallen de hittat? (mellan raderna)
- Vem är Pippilita? (på raderna)
- Varför är Pippilita och Tant Gamelina inte vänner längre? (på raderna)
- Varför tror inte Pippilita att Musses och Heliums föräldrar är kvar i Spegellandet? (på raderna)
- Vad tror du att Musse tänkte säga när Helium stoppar honom? Och varför hindrar Helium honom att säga det han tänkte? (mellan raderna)

Svåra ord och uttryck: ta ut sin rätt, sensationell, lokalisera, relevant

FLER ROLIGA DJURGÅTOR

- Vilket djur ser bra? (zebra)
- Vilket djur går dåligt? (gorilla)
- Vilken insekt är långsamast? (broms)
- Vad kallas katten som kissar utanför kattlådan (kissemiss)

MUSSES GENIDRAG

- Varför heter det här kapitlet ”Musses genidrag”? (mellan raderna)
- Hur är ett geni? Kan man vara ett geni på olika sätt? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Varför sparkar Helium på Musses ben när han säger att Jei-Lo levde när de senast såg henne? (mellan raderna)
- Vad vill Musse och Helium att Pippilina ska hjälpa dem med? (på raderna)
- Varför tror Pippilina först att Musse och Helium skojar när de säger att Det Levande Drakögat gömts inne i Drakarnas rike? (mellan raderna)

Svåra ord och uttryck: härnäst

FARLIG GRÄNS

- Varför vill inte Musse och Helium att Camilla ska upptäcka att Pippilita är i hennes lägenhet? (på raderna)
- Hur kommer det sig att dammråttorna Puffy och Dusty flyttar runt två pappdockor som ser ut som Musse och Helium, i Camillas lägenhet? (på raderna)
- Varför är Musse och Helium oroliga för Den Levande Kartboken? (på raderna)
- Hur kommer det sig att Musse säger fel lösenord? (mellan raderna)
- Vad tror du det är för varelse som landar framför Musse och Helium när de kommit in i Drakarnas rike?

Svåra ord och uttryck: håll en låg profil, kvarstående, sumpat sin chans, nu är vår sista tid kommen

VÄRDEGRUNDSARBETE

Enligt Lgr 11 är skolans mål är att varje elev:

- Kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personlig erfarenhet.
- Respekterar andra människors egenvärde.
- Tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling, samt medverkar till att hjälpa andra människor.
- Kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen.
- Visar respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt.

ÖVNINGAR OCH UPPGIFTER KRING VÄRDEGRUNDSARBETE

Böckerna om Musse och Helium passar utmärkt att ha som grund och utgångspunkt i värdegrundsarbete. Övningar och uppgifter kring **värdegrundsarbete** hittar du i lärarhandledningarna till de övriga böckerna om Musse och Helium. De tränar vi-känsla, grupp-känsla, samarbete, empati och trygghet, stärker elevernas självkänsla och självförtroende och är till hjälp i arbetet mot utanförskap och mobbing. Tänk på att det viktiga i samsarbetsövningar inte är vad den enskilde individen gör eller säger, det är samarbetet i gruppen som ska stå i fokus.

Boken **DEN LÄSTA PORTALEN** passar utmärkt att ha som grund och utgångspunkt i värdegrundsarbete. Övningar och uppgifter kring värdegrundsarbete hittar du i lärarhandledningarna till de övriga böckerna om Musse och Helium. De tränar *vi-känsla, grupp-känsla, samarbete, empati och trygghet, stärker elevernas självkänsla och självförtroende* och är till hjälp i arbetet mot utanförskap och mobbing. Tänk på att det viktiga i samsarbetsövningar inte är vad den enskilde individen gör eller säger, det är samarbetet i gruppen som ska stå i fokus.

Den här handledningen innehåller också övningar som ska hjälpa dig att få dina elever att utveckla sin **läsförståelse**, och därmed sin **läslust** genom att arbeta med *ordförståelse, läsförståelsefrågor* på tre nivåer, träna på att använda *läsförståelsestrategier* och att göra *textkopplingar*.

Här finns också **skrivuppgifter och SO-övningar** med anknytning till berättelsen.

SVENSKA

SYNONYMER

I den här handledningen finns uppgifter där eleverna med utgångspunkt från ord och uttryck i den Den lästa portalen kan träna på synonymer. På s.31 i handledningen finns uppgifter där eleverna kan träna på synonymer.

STÖDORD

Den Levande Kartan använder sig bland annat av stödord när han ska kommunicera. Låt eleverna återberätta en del av boken med hjälp av stödord och bilder på s.33-34 i handledningen.

”Att lyssna aktivt och återberätta viktiga delar av ett innehåll.”

(Ur det centrala innehållet åk 1-3 i Lgr 22)

SO

Kartor

I Den lästa portalen får läsarna möta Den Levande Kartan, som både är en karta och visar kartor.

Därför kan det passa bra att jobba med kartor.

”... namn och läge på världsdelarna och världshaven samt på länder och platser som är betydelsefulla för eleven.”

(Ur det centrala innehållet åk 1-3 i Lgr 22)

FAKTA OM KARTOR

- Kartor är bilder av ställen, som de ser ut uppfifrån. På en karta är allting mycket mindre än i verkligheten.
- Kartor kan visa både små och stora platser, som din skolgård, staden du bor i och helt land. Kartor kan visa hela världen.

TIPS PÅ UPPGIFTER:

- Eleverna får rita kartor över sina rum.
- Eleverna får rita kartor över skolgården.
- Eleverna får rita kartor som visar vägen från hemmet till skolan.
- Eleverna får rita skattkartor.

JOBBA VIDARE MED KARTOR

På lantmäteriets hemsida finns lektionstips där eleverna får lära sig mer om kartor.

Lektionen passar för åk 1-3.

<https://www.lantmateriet.se/sv/kartor/geoskolan/lektionsforslag-om-kartkunskap/skolgarden/#anchor-0>

SYNONYMER – KOPIERINGSUNDERLAG

I DEN LÄSTA PORTALEN finns flera svåra ord som man kan träna på genom att hitta dess synonymer.
Synonymer är ord som betyder samma sak.

Dra streck mellan de ord som betyder samma sak .

stappla	nästa gång
flina	tycka
dokumentera	finnas till
fis	arg och irriterad
förmedla	skriva ner eller spara på annat sätt
spana	prutt
observera	föra vidare
skabbig	ge sig iväg
harmlös	gå ostadigt
anse	lägga märke till
överrösta	sliten
frustrerad	ofarlig
trubbel	leta
existera	låta högre än något
avvika	problem
härnäst	skratta

DILEMMAFRÅGOR – KOPIERINGSUNDERLAG

Matteo går runt för sig själv på skolgården och sparkar på en fotboll. Så råkar han skjuta bollen rakt in i ett fönster som går sönder. Just då går Aisha förbi och ser vad som händer.

Rastvakten samlar alla barn på skolgården och frågar vem det var som sparkade, ingen svarar. Då tittar rastvakten direkt på Aisha och frågar om hon såg något. Aisha vill inte ljuga, men hon vill heller inte skvallra.

Vad ska Aisha göra?

Elsa, Sam och Siv brukar leka tillsammans på rasterna. En dag frågar Emil om han får vara med och gunga på kompisgungan. Elsa säger att det blir för trångt att gunga fyra, men hon kan hoppa av. Då säger Sam och Siv att då vill de inte gunga längre.

Hur kan de lösa problemet?

**VILL DU TA DEL AV HELA
MUSSE & HELIUMS
MAGISKA VÄRLD?**

Använd QR-koden till vår hemsida musseochhelium.se där du bland annat hittar senaste nytt, gratis pedagogiskt material, youtube-kanal, spotify med massa musik och mycket mer. Vi ses där!

